

POSTANOWIENIE

7 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz

na posiedzeniu niejawnym 7 sierpnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa D. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.
przeciwko O. spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej D. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 10 maja 2024 r., VII AGa 858/23,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia obowiązanemu odpisu niniejszego postanowienia.

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 10 maja 2024 r., Sąd Apelacyjny w Warszawie, w sprawie z powództwa D. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. przeciwko O. spółce akcyjnej w W., o zapłatę, na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 13 lutego 2023 r., oddalił apelację (pkt I) oraz orzekł o kosztach postępowania (pkt II).

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła strona

powodowa, zaskarżając wyrok w całości.

3. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (ewentualnie na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się

instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

6. Skarga kasacyjna powoda nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, iż w sprawie zachodzi powołana przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (ewentualnie przesłanka określona w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.).

7. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

8. Złożenie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej jej zasadności oznacza, zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze, że skarżący musi przedstawić dokładny wywód, na czym – jego zdaniem – polega oczywista zasadność skargi w danej sprawie z przytoczeniem przepisów, których naruszenie ją spowodowało oraz argumentację wskazującą na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej, w trybie z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało

wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 i przywołane tam orzecznictwo). Skarżący, przedstawiając – jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” – powinien zatem wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (zob. postanowienia SN: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

9. To co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przedsądu. Taka konstrukcja wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania dyskwalifikuje jego zasadność już na samym wstępie (zob. postanowienie SN z 24 czerwca 2021 r., III CSK 77/21).

W przedmiotowej sprawie zachodzi taka właśnie sytuacja. Powód odwołując się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wskazał, że „zastrzeżenie w umowie zawartej na czas oznaczony blankietowego uprawnienia do swobodnego, jednostronnego wprowadzania zmian do treści stosunku zobowiązaniowego, nawet jeśli powiązane jest z uprawnieniem drugiej strony do wypowiedzenia umowy w przypadku braku akceptacji tych zmian, należy uznać za sprzeczne z właściwością (naturą) umowy zobowiązaniowej zawartej na czas oznaczony (art. 353¹ k.c. w zw. z art. 353 k.c.).” Natomiast we wniosku o przyjęcie skargi na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powód sformułował następujące zagadnienie „Czy zastrzeżenie dla jednej strony umowy zawartej na czas oznaczony swobodnego oraz zakresowe nieograniczonego (w tym obejmującego postanowienia określające świadczenia główne) uprawnienia do zmiany treści tej umowy jest sprzeczne z właściwością (naturą) ciągłego stosunku zobowiązaniowego o charakterze terminowym, nawet wówczas gdy druga strona, nie zgadzając się na wprowadzone zmiany, może wypowiedzieć umowę?”

Jednocześnie powód nie uzasadnił należycie przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Zwrócono na to uwagę w odpowiedzi na skargę kasacyjną formułując następujące twierdzenie „wywód powoda zawarty w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, sprowadza się do polemiki z zaskarżonym orzeczeniem, nie wykazuje zaś, że popełnione przy wydaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienie miało charakter kwalifikowany i nie podlega różnym ocenom.” Sąd Najwyższy podziela tak określone stanowisko.

Co się tyczy istotnego zagadnienia prawnego, to należy wskazać, że odpowiedź na tak sformułowane zagadnienie wynika z art. 353¹ k.c. Decydująca jest bowiem wola stron stosunku zobowiązaniowego. Zakres zawartego w przepisie „uznania” należy traktować jako maksymalnie szeroki i tylko w wyjątkowych przypadkach (zgodnych z treścią przypadków określonych w tym przepisie, tj. ... byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego) to „uznanie” może zostać skorygowane na niekorzyść strony lub stron. W odpowiedzi na skargę kasacyjną przywołano orzeczenia Sądu Najwyższego wskazujące na tego typu interpretację. Ponowne ich powoływanie w tym miejscu należy uznać za zbędne.

10. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

11. Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w związku z § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[SOP]

